

JOURNAL OF DHAMMA SANA

วารสารธรรมสาส์น

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/JDSN>

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 [มกราคม - มิถุนายน 2566]

VOL. 2 NO.1 [JANUARY - JUNE 2023]

Consciousness

บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

192 หมู่ 2 อาคาร มจร 2 ชั้น 2 ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 51000, Email : dhammasana@mcu.ac.th

บรรณาธิการบริหาร

พระครูสิริสุตานุยุต, รศ. ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: saman.lamphun@mcu.ac.th

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

พระครูโกวิทอรธวาที, ผศ. ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: udorn.sang@mcu.ac.th

กองบรรณาธิการ

พระอธิวัฒน์ ธรรมวัฒน์ศิริ, ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม

วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: athiwat.tham@mcu.ac.th

พระวิหวัช โกฏฉกรรจ์, ดร.

คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Email: witawat.koc@mbu.ac.th

พระมหาวิเศษ ปญญาวิชโร, รศ., ดร.

สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Email: Veesaad@hotmail.com

ดร.พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาปรัชญา

วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: phisit.kot@mcu.ac.th

ผศ.ดร.ไพรินทร์ ณ วันนา

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: phairin.na@mcu.ac.th

ดร.จันทร์สมิ์ ตาปูลิง

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: Chantarata.ta@mcu.ac.th

ดร.พัลลภ หารุคำจา

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: panlobharu2515@gmail.com

ผศ.ดร.อุเทน ลาพิงค์

สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

วิทยาเขตล้านนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Email: khunten2002@yahoo.com

รศ.ดร.สุญญา สะสอง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Email: suriyasuriyong@gmail.com

รศ.ดร.วินิจ ฝาเจริญ

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Email: winit.phacharuen@gmail.com

ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

Email: khun_jedrin@hotmail.com

ผศ.ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง
คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Email: somwangk1070@hotmail.com

ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร
คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Email: kursiamrat@gmail.com

รศ.ดร.ปรุดม์ บุญศรีตัน
คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Email: parud145@gmail.com

รศ.ดร.วิโรจน์ อินทนนท์
คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Email: viroj.i@cmu.ac.th

ผศ.ดร.อานันท์ อุปสอด
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Email: ananupsod9541@gmail.com

ดร.สงเสริม แสงทอง
คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Email: songsermst57@gmail.com

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระธีระธรรม ปญฺญาวโร

สราวุธ วรรณชัย

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษา

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

ดร.จันทรีสม์ ตาปูลิง

ณัฏพงค์ บุญตัน

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษา

ฝ่ายกฎหมาย

สุภัทรา ทองดี

ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

พระกิตติพงษ์ สมณะ

พระธีระธรรม ปญฺญาวโร

กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม

E-mail: dhammasanajournal@gmail.com

เว็บไซต์ : <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/JDSN>

สังกัด : บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เบอร์โทรศัพท์ : 053 563 163, 063 992 9932

หมายเลข ISSN : 3057-0441 (online)

บทบรรณาธิการ

วารสารธรรมสาส์น (Journal of Dhamma Sana) โดย บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยฉบับนี้ได้รับความสนใจจากนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทั้งหมด 7 บทความ เป็นบทความวิจัย 3 เรื่อง และบทความวิชาการ 4 เรื่อง กองบรรณาธิการจึงขอนำเสนอสาระสำคัญของบทความที่น่าสนใจ ดังนี้

บทความวิจัยเรื่อง **คติความเชื่อการสร้างพระเจ้าทันใจของชาวพุทธในล้านนา** โดย พระอานนท์ ปัญญาของ มีวัตุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของการสร้างพระเจ้าทันใจของชาวพุทธในล้านนา และ 2. เพื่อวิเคราะห์คติความเชื่อการสร้างพระเจ้าทันใจของชาวพุทธในล้านนา เป็นงานวิจัยเอกสาร ผลการวิจัยนำเสนอคติความเชื่อการสร้างพระพุทธรูปตั้งแต่สมัยหลังพุทธกาลจนถึงสมัยปัจจุบันและค่านิยมในการสร้างพระพุทธรูปทันใจในล้านนา

บทความวิจัยเรื่อง **ประเพณีการเปลี่ยนผ้าครองสรีระของพระเถระที่มรณภาพในล้านนา** โดย พระมหากาชาติ คณิงความดี มีวัตุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนผ้าครองสรีระของพระเถระที่มรณภาพในล้านนา และ 2. เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ้าครองสรีระของพระเถระที่มรณภาพในล้านนา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยนำเสนอประวัติความเป็นมาและธรรมเนียมการเปลี่ยนผ้าครองสรีระของพระมหาเถระที่มรณภาพแล้วในล้านนา ซึ่งเป็นค่านิยมที่มีความแตกต่างจากประเพณีการจัดงานศพพระเถระในภาคอื่นๆ

บทความวิจัยเรื่อง **วิเคราะห์แนวคิดการสร้างวัดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่** โดย พระวันแสง กันทา มีวัตุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดการสร้างวัดในพระพุทธศาสนา และ 2) เพื่อศึกษาการสร้างวัดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยวิเคราะห์ถึงการสร้างวัดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการสร้างวัดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่หลายวัดและพัฒนาจนกลายเป็นวัดขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียง

บทความวิชาการเรื่อง **การพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามหลักพระพุทธศาสนา** โดย วิเชียร ชุมภูศรี มีวัตุประสงค์นำเสนอแนวคิดการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามหลักพระพุทธศาสนา ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาเน้นย้ำถึงการนำหลักการทางพระพุทธศาสนา คือ ไตรสิกขา มาเป็นแนวทางในการพัฒนาความเป็น

มนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ คือ ด้านศีล สมาธิ และปัญญา

บทความวิชาการเรื่อง การศึกษาบทบาทพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ : กรณีศึกษา วัดในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่มิม อำเภอแม่มิม จังหวัดเชียงใหม่ โดย กัมปนาท แก้วนำ มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาบทบาทพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ : กรณีศึกษา วัดในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่มิม ตำบลโป่งแยง ตำบลแม่แรม ตำบลสะลวง อำเภอแม่มิม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาได้เน้นย้ำความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ วัด และชุมชน ในการร่วมมือการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

บทความวิชาการเรื่อง ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ในล้านนา โดย พระศิวนาถ มะโนเสาร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ในล้านนา โดยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาได้แสดงถึงท่าทีเกี่ยวกับความเชื่อด้านโหราศาสตร์ของคนในล้านนาที่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลัก แต่ยังคงความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ไว้อย่างมั่นคง

บทความวิชาการเรื่อง ประเพณียี่เป็งในล้านนา โดย พระครูสถิตธรรมภาณินท์ (จันทร กลยาณธมฺโม) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเพณียี่เป็งในล้านนา เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร ผลการศึกษามุ่งเน้นอธิบายถึงพัฒนาการของประเพณียี่เป็งที่ผสมผสานทั้งความเชื่อดั้งเดิม ความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ และความเชื่อของศาสนาพุทธ และพัฒนาจนเป็นเอกลักษณ์ของชาวภาคเหนือในปัจจุบัน

บทความทั้ง 7 เรื่องนี้มิได้นำเสนอองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับศาสตร์สาขาอื่นๆ ตลอดทั้งการดำเนินชีวิตได้อย่างน่าสนใจ

(พระครูสิริสุตานุยุต, รศ., ดร.)

สารบัญ

บทความวิจัย

01 P.1-17

คติความเชื่อการสร้างพระเจ้าทันใจของชาวพุทธในล้านนา

Beliefs about the Construction of the Phra Chao Tan Jai of
Buddhists in Lanna

พระอานนท์ ปัญญาयोग

Phra Anon Panyayong

02 P.18-31

ประเพณีการเปลี่ยนผ้าครองสรีระของพระเถระที่มรณภาพในล้านนา

The Tradition of Changing the Clothes of Deceased Monks
in Lanna

พระมหากาชาต คณิงควมดี

Phramaha Kachart Kanuengkwanmdee

03 P.32-48

วิเคราะห์แนวคิดการสร้างวัดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่

An analytical Study of Temple Building Concept of Tai Yai ethnic
in Chiang mai

พระวันแสง กันทา

Phra Wandeanth Gantha

บทความวิชาการ

04 P.49-66

การพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามหลักพระพุทธศาสนา

Perfect Human Development according to Buddhism

วิโรจน์ ชมภูศรี

Wirote Choompoosri

05

P.67-76

การศึกษาบทบาทพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
: กรณีศึกษา วัดในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแมริม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

A Study of the Role of Monks in the Conservation of Forest
Resources in National Reserved Forests: A Case Study of
Temple in the Mae Rim National Forests Reserve, Mae Rim District,
Chiang Mai Province

กัมปนาท แก้วน้ำ

Kumpanart Kaewnum

06

P.77-90

ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ในล้านนา

Astrological beliefs in Lanna

พระศิวนาท มะโนเสาร์

Phra Siwanart Manosao

07

P.91-102

ประเพณีเป็งในล้านนา

Yi Peng in Lanna

พระครูสถิตธรรมาภินันท์ (จันทร์ กลุยานธมโม)

Phrakhrusathathammaphinan (Chan Kanlayanadhammo)